

מסורת הש"ס

(א) [כס"ג פ"ה לט:]; **(ב)** תמוז: פד: גיטין **(ג)**: א [ולקמן יכ: ק"ח]; **(ד)**: ב"ק קטז: לקמן ע"ג; **(ה)** [ב"ק קטז: קידושין כב:]; **(ו)** לעיל ת, **(ז)** י"א כהנא, **(ח)** רש"ל ט' פ"א פ"ד מ"ג, **(י)** בכ"י בעומר השמחה, דק"ס, **(י)** ודף פד:; **(ט)** ס' ס"א.



תורה אור השלם
1 בי ילי בני ישראל עבדים עבדו הם אשר הרצאתי אותם מארץ מצרים אני יי אלהיהם: וקרא כה נה



הגהות הב"ח

(א) נב' סיפא גלגלי ארישא: **(ב)** שם דלא ליחי לאנשי:



גליון הש"ס

נב' ביון דנפל גלי דערת: עין נדרים י"ד ע"כ נרין ד"ה אמר רבא:



הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה כי ילי כי, כ"ז והגמ"ר אומר ביתר משלם וועמ"נ רבנו בח"מ סי' ש"ג ס"ק י"ז: **[ב]** שם ד"ה מעשרין, אומר כי, כ"ז ר"ע ורש"י בקדושין (י"ט א') חולק:



רבנו חננאל

משניסין רבנן היא.

ואשמועינן רישא דהיכא דזכי ביה איהו אמרינן מגו וסיפא אשמועינן דהיכא דלא זכי ביה איהו מגו דאי צעי זכי לא אמרי': **הא. מתני' דהכא מני: דאמר סחילה. האי אני וזיתי**
צה דקאמר תחילה קאמר ליה מתחילה הגבהתיה לנורכי ולא לנרכך
ולעולם המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו דומיא דמעני לעני: **הכי נמי מספנבל.**
דזכיתי תחילה משעת הגבהה קאמר מתני': **מדקפני סיפא נו'.** ואי תחילה דסיפא לאו משעת הגבהה קאמר אלא אני וזיתי תחילה קודם שנתמיה לך נתכוונתי לזכות צה: **למה לי.** למיתנא צה תחילה פשיטא דלפ"י לא אמר תחילה בפירוש מסתמא תחילה קאמר דמי מני למימר אני וזכה צה עכשיו והלא אינה צידו: אלא לאו הא קמ"ל.

דרישא דמתני' דקמני וכה צה בדלאמר תחילה ואשמועינן סיפא דאס משנתנה לו טען לו אותה טענה ואמר אני הגבהתיה מתחילה לנורכי לא אמר כלום דגלי דעתיה כשנתנה לו דלדעתיה דהאי אגבהה: ואידך. רב נחמן אמר לך דתנא סיפא תחילה: נגנויי רישא. למימר דוקא קתמי מרסיפא תחילה קתמי ורישא לא תנא דוקא הוא: **סיפא. דלא אפשר בלא תחילה אמר אני וזיתי**
תחילה קודם שנתמיה לך לא אמר כלום דגלי דעתיה כשנתנה לו דלדעתא דהאי אגבהה ורישא דלא אמר תחילה ואפ"ה וכה צה: **הוי תופס לנעיל חוב במקום שחב לאחרים.**
כאדם הבא מאליו ותופס מומן חבירו בשביל חוב שיש לאחר עליו וצא לקדם עד שלא יתפסנו בעל חוב אחר ונמלא תופס זה חב בשתפיסתו זאת את הנוסים האחרים: **חב לאחרים.**
מפסיד את האחרים כמו אין חזין ללדס (כתובות דף ק"א): **לא קנס.**
כדאמר בכתובות^(א) דלאו כל כמיניה להיות קופץ מאליו וחב לאלו מאחר שלא עשאו אותו הנושה שליח לתפוס: **נכש עמי היום.**
דלא נשכר עמו אלא לניכוש ועידור וכשהגביה המציאה אין זו ממלאכת בעל הצית וקנאה פועל והוא ינכה לו משכרו שכר פעולת ניכוש ועידור כל שעת הגבהה: **אמר לו עשה עמי מלאכה היום.**
כל מלאכה שהוא עושה מלאכת בעל הצית היא וקנה בעל הצית. אלמא המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו: **כי הדר ביה טעמא אחרינא הוא.**
הא דאמר דכי הדר ביה הרשות בעל הצית הוא אלא טעמא אחרינא

הוא שאינו שלו כעבד שאס צא לעזוב לו יחזור בו: **ואס סאמר משנסינו.**
דקמני אני וזיתי צה וכה צה ומשמע לן אני וזכה צה עכשיו וכה צה ואע"פ שהגביה לנורך חבירו היינו טעמא משום דקמני ואמר לחבירו תנה לי ולא אמר וכה אתה לי בהגהתך נמלא שלא עשאו שליח להקנות בהגהתה עד שעת נתינה והרי קודם נתינה הדר בו זה משליחמו: **קונוס לו.**
אס יש סביבותיו דבר הפקר אין אחר רשאי לתפוסו: **אמר אזיי מוסיב ר' חייא.**
עלה תיובתא ממתני' דמסכת פ"אה: **ואמר רבא מוסיב ר' יעקב.**
עלה ממתני' דסדר נזיקין: **נעל אחד מן העניים: מקלס פ"אה.**
שליקט ככר: **וורק (לה) על השאר.**
כדי לקנות: **ליקנו ליה.**
גבי נפל לו עליה ארבע אמות ליה רבנן: **בנפילה ניחא ליה דנקני.**
לא נתכוין לקנות בתורת תקנת חכמים כסבור שנפילתו יפה לו: ה"ג

דברה"ר לא תקינו ארבע אמות אחי שפיר: **מעבירין אותו הימנה.**
[ז] אפי' רשע לא מיקרי ואע"ג דעמי המהפך בחררה ובא אחר ונטלו נקרא רשע (קדושין דף נט. ושם ד"ה עני) היינו משום דאפשר ליה למיטרם ולמיזנן ארעא אחריתי אצל צמציאה או בהפקר דליכא למימר הכי אפילו רשע לא מיקרי [וע"ש מוספות צבא צבא דף כא: ד"ה מרחיקין]:

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

.י

רב נחמן ורב חסדא ב'.
תימא דצשלהי משילין (צ"ה דף לט. ושם: ד"ה הכא) אמר מילא מיס ונתן לחבירו רב ששת אמר כרגלי הממלא ור"נ אמר כרגלי מי שנתמלא לו ומסיק דצמגביה מציאה לחבירו פליגי דמר סבר קנה ומר סבר לא קנה ומשמע דלרב

נחמן קנה חבירו ולכן הוי כרגלי מי שנתמלא לו ורש"י גרס התם מ"ס קני ומר סבר לא קני ול"ג חבירו וכולו חבירי דלא קני חבירו אלא רב נחמן סבר דמגביה נמי לא קני ולכן כשלקח חבירו ממנו קנאו^(ט) [מן ההפקר שמתכוין לקנות אצל המגביה לא הגביה לקנות] ורב ששת סבר דקנה הממלא דמיון דלא קנה חבירו הוא קנה ולכן הוי כרגליו ור"ת פי' דהתם רב נחמן מודה דקנה חבירו דאינו חב לאחרים שש הרבה מיס צבור ועוד אומר ר"ת דשפיר גרסינן חבירו וסבר ר"נ לא קנה חבירו כי הכא וגם הממלא לא קנה ולכן כשנשנס לו קנאס והוי כרגליו ורב ששת סבר קני חבירו מטעם מגו דזכי לנפשיה וכיון דלא קנה חבירו אלא מטעם דזכי לנפשיה ואי הוה זכי לנפשיה הוי כרגליו והלא עדיף מיניה לעיני תחומין והוי כאליו זכי לנפשיה: **תופס רבנע"ח במקום שחב לאחרים אא קני.**
מה שפרש"י משום דלא עשאו שליח אין נראה דצ"ב הכותב (כתובות דף פד: ושם ד"ה את) משמע גבי עובדא דיימר בר חשו דתופס לנע"ח במקום שחב לאחרים לא קני אפילו עשאו שליח: **אית'יביה רבא ארב נחמן.**
אע"ג דלעיל (ד' ת.) דמי רבא דיוקיה דרמי בר חמא משמע דסבר לא קנה חבירו שמא קבלה הכא מר"נ: **יבול' לחזור בו אפי' בחצי היום.**
ואס' ומאי קמ"ל והלא צפרק האומנין (לקמן דף עו.) לא פליגי רבי דוקא ורבנן אלא דר' דוקא סבר דיד פועל על התחמונה ורבנן סברי דידו על העלוונה אצל לכולהו יכול לחזור בו וי"ל דקמ"ל דיכול לחזור בו וידו על העלוונה כרגנן אפילו אס נתייקרו פועלים צמאי היום לאחר שחזר בו לא יפתחו לו מחאי שכרו ולכן מיייתי מילתיה דרב דכיון דידו על העלוונה א"כ אין ידו כיד בעל הצית וכן מוכיח צפרק האומנין (שם) דסובר כרבנן בשכיר יוס ולא בקבלנות:

בי ד' בני ישראל עבדים.
[א] ג"ל דמ"מ מותר אדם להשכיר עצמו דדוקא עבד עברי שאינו יכול לחזור בו ואינו יואל קודם זמנו אלא בשטר **א"ר יוחנן המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו.**
ואע"ג דאית ליה לרבי יוחנן צפרק הכותב (כתובות דף פד: ושם ד"ה ואמר) וצפ"ק דגיטין (דף יא: ושם ד"ה המופס) תופס לנע"ס לא קני היינו דוקא היכא דלא שייך מגו דזכי לנפשיה דאין הלוח חייב כלום לתופס אצל צמציאה דאיכא מגו קנה: **וּרְבֵּא אמר זבי ד'.**
ואס' דצפ"ק דגיטין (שם) קאמר ר' יוחנן כל האומר מנו כאומר זכו וי"ל דשאני התם דדעת אחרת מקנה אותו: **ארבע אמות קונוות ד'ו בבב' מקום.**
ואס' צאלו נערות (כתובות דף לא: ושם ד"ה א') דאמר גבי גונב כים בשבת היה מגרר ויואל פטור דאיסור שבת ואיסור גניבה באין כאחד וקאמר אי דאפקיה לרה"ר איסור שבת איכא איסור גניבה ליכא ואמאי הא ארבע אמות קונוות לו וי"ל דגניבה לא תקינו רבנן דקני אלא צמציאה דלא ליחי לאנזויי ובגט משום עיגונא ולרב ששת דאמר בסמוך

כאומר זכו וי"ל דשאני התם דדעת אחרת מקנה אותו: **ארבע אמות קונוות ד'ו בבב' מקום.**
ואס' צאלו נערות (כתובות דף לא: ושם ד"ה א') דאמר גבי גונב כים בשבת היה מגרר ויואל פטור דאיסור שבת ואיסור גניבה באין כאחד וקאמר אי דאפקיה לרה"ר איסור שבת איכא איסור גניבה ליכא ואמאי הא ארבע אמות קונוות לו וי"ל דגניבה לא תקינו רבנן דקני אלא צמציאה דלא ליחי לאנזויי ובגט משום עיגונא ולרב ששת דאמר בסמוך

כאומר זכו וי"ל דשאני התם דדעת אחרת מקנה אותו: **ארבע אמות קונוות ד'ו בבב' מקום.**
ואס' צאלו נערות (כתובות דף לא: ושם ד"ה א') דאמר גבי גונב כים בשבת היה מגרר ויואל פטור דאיסור שבת ואיסור גניבה באין כאחד וקאמר אי דאפקיה לרה"ר איסור שבת איכא איסור גניבה ליכא ואמאי הא ארבע אמות קונוות לו וי"ל דגניבה לא תקינו רבנן דקני אלא צמציאה דלא ליחי לאנזויי ובגט משום עיגונא ולרב ששת דאמר בסמוך

רבי

עין משפט ונר מצוה

עד א מיי פ"ח מהל' מלוה ולוה ה' ב סמג עשין דז טו"ע ח"מ סי' קה סעיף א:
עוד ב מיי פ"ט מהל' שכירות הלכה יא ופ"ו מהל' גזילה ואפדנה ה' יג סמג עשין עד טו"ע ח"מ סי' עד סעיף ג ואפ"י אמר לו עשה עמי מלאכה היום וע"ש:
עוד ד מיי פ"ט מהל' שכירות ה' ד סמג עשין פט טו"ע ח"מ סי' של סעיף ג:
עוד ה מיי פ"ו מהלכות גזילה ואפדנה ה' ב סמג עשין עד טו"ע ח"מ סי' רסח סעיף ו:
עוד ו מיי שם הלכה א סמג שם טו"ע שם סי' רסח סעיף א:
ע"ז ז מיי שם ה' ח ופ"ד מהל' זכייה ומתנה ה' ט סמג עשין עד טו"ע ח"מ סי' רסח סעיף ז ופי' רמב סעיף כב:

פ ח מיי פ"ב מהלכות מתנות עניים ה"ח סמג לאין נפד:



מוסף רש"י

והתופס לבעל חוב.
שליח התופס מוטלנין של לוח לנורך בעל חוב, במקום שחב לאחרים שמתסיד בעלי חובין אחרים מתפסידמן, לא קנא.
ללא כל כמיניה לחוב זה כדי לקנות את זה (כתובות טז).
אבל אמר לו עשה עמי מלאכה היום.
שלא פירש לו ללאו מלאכה שכרו (קמון יב.) דידו כיד בעל הבית הוא.
וקמייה בעל הבית כשהגביה דפועל (קמון ק"ח).



רבנו חננאל (המשך)
ופריש בה רב נחמן סבר המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו. ורב ששת אמר לא קנה חבירו. אמר רב חיאי בר אבא א"ר יוחנן המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו והוא דאמר ליה וכה לי. ואם תאמר משנתנו דלא אמר ליה וכה לי אלא תנה לי וק"ל כר' יוחנן. ופי' רב פסא בהלכה דבתי הא דתניא פועל מציאתו לבעה"ב בששכרו ללקט לו מציאות חיכי דמי דאקפי אגמא בכוזרי וק"ל כוזותיה: **מתני' דא**ה את המציאה ונפל עליה ובא אחר והתחיק בה וכה המחזיק בה. ואוקימנא ברה"ר דקא דחקי רביבס לא תקינו ליה רבנן דליקנון ליה ד' אמות ידייה כי תקינו ליה רבנן ד' אמות בשדה דעלמא ובסימטא ובצידי רה"ר ובדומה להן דלא ליחוי לאינצורי.

(א) דברי רבנו י"ל אלו הובא בשם ר"מ כאן בשם הימנין וי"ל שכתב דרבינו כח הדבר ביה ר"ע וע"ש פ"ה במוס' כאן ד"ה ר"ג.

^[1] רבנן ד' אמות